

Håndeksem forkorter din karriere

**Din fremtid er i dine hænder,
men passer du på dem?**

Tekst / Anna Olsson Foto / colourbox.dk

Man tænker sjældent over at vand kan gøre ondt. Eller at de produkter man bruger på arbejdet, faktisk kan gøre en syg. Så syg at man er nødt til at skifte karriere. Det skal frisører hele tiden have i tankerne når de tager deres uddannelse og er ud på arbejdsmarkedet.

Frisører hører ofte om at de skal passe på deres hud og huske at bruge handsker. Det er et gammelt budskab, så behøver vi at nævne det endnu en gang? Det korte svar er, ja. Ny forskning er udkommet fra læge og Ph.d. Martin Havmose der netop har forsvaret hans Ph.d.-afhandling om arbejdsbetinget håndeksem hos frisører. Til dagligt arbejder Martin nu som læge i dermatologi på Roskilde Hospital, og jeg fangede ham på telefonen en fredag eftermiddag, hvor han havde tid til at fortalte mig om hans forskning og dens betydning for frisørerne.

En kort karriere

Når det kommer til håndeksems indflydelse på frisørernes karriere, viser Martins forskning at eksem opstår primært i elevtiden og i de første år efter endt uddannelse. Eksemet kan have drastiske konsekvenser.

- Dem der sagde at de havde haft håndeksem hele tiden, var dem med den allerkorteste karriere længde, ca. halvt så kort som dem der ikke har haft håndeksem, siger Martin.

90% af de frisører der oplevede håndeksem, fik det indenfor 8 år i faget. Dem der havde det værst, stoppede i gennemsnit efter 7 år. Det er de færreste der begynder en uddannelse og håber på en kort karriere. Men den gode nyhed er, at inden 2011 hvor der blev indført et krav om undervisning i allergi og eksem, havde næsten 43% af frisørerne haft håndeksem i løbet af deres karriere, nu er tallet 29%. Det går den rigtige vej, men tallet er stadig højt.

Unge mennesker der har haft børneeksem bliver frarådet at blive frisører, og det er der god grund til. Forskningen viser at risikoen for at forlade faget på grund af håndeksem var størst blandt dem der havde haft børneeksem og en tidligere positiv lappeprøve.

- Der er nogen der har mere skrøbelig hud end andre. Det er særligt dem som har haft børneeksem, atopisk eksem heder det også, og de vil formentlig falde fra hurtigt i faget fordi deres hud ikke kan holde til den belastning der er med irriterende og allergener, særligt irriterende som ved vådt arbejde i forbindelse med hårvask, siger Martin.

Hvis man vil undgå at være en del af den kedelige statistik, så viser forskningen heldigvis at der er en tydelig løsning, nemlig det at bruge handsker.

Handsker virker

Forskningen viser at flere frisører bruger handsker nu, end før undervisningen blev et lovkrav. Hele 62,9% af frisører bruger handsker, modsat tidligere 12,6%, når de vasker kundens hår før klipping. Endnu flottere er at de nye tal viser at 90% af frisørerne bruger handsker når de vasker kundens hår efter farvning- og permanentbehandling. Men hvorfor er det så at kun 13% der gøre det når de farver bryn og vipper, eller kun 23% når de blander hårfarve? Vi kan ikke vide med sikkerhed hvorfor handskebrug bliver nedprioriteret ved nogle opgaver, men hårfarve skal tages alvorligt.

- Hårfarve er et allergen, særligt det der hedder PPD, og det er alle de arbejdsopgaver hvor man kommer i kontakt med det, alle de trin i hårfarvnings processen hvor man risikerer at få det på huden at man skal være opmærksom på at bruge handsker. Så det er ikke kun når de står og putter det i håret, det er også når de blander det og vasker det ud af kundens hår, så det er simpelthen i hele processen de skal beskytte sig, understreger Martin.

Tallene viser at flere bruger handsker, men der er stadig nogen der ikke bruger dem. Hvis man spørger Martin hvorfor, så mener han at det er en vanesag.

- Der ligger stadig et stort uddannelsesarbejde i det, og jeg tror stadig der er mere man kan gøre. De kommer fra skolerne hvor de lærer at bruge handsker, og så kommer de ud i salonerne hvor der måske er en anden kultur og hvis kulturen i salonen ikke er til at man bruger handsker, hvis handskerne ikke er

tilgængelige derude, så er det svært at bruge det man har lært, siger Martin.

Fra forskning til uddannelse

Forskningen viser gang på gang at undervisningen har haft en effekt. Der er sket næsten en halvering i risikoen for at få arbejdsbetinget håndeksem som frisør efter undervisningskravet blev indført. Men hvordan tager de imod undervisningen ude på frisørskolerne? For at få svaret talte jeg med Ulrik Ahrensbøll-Friis. Han er kemiker og projektleder hos Videncenter for Frisører og Kosmetikker, og har siden 2014 været med til at opdatere de undervisningsmaterialer der bliver brugt på frisørskolerne. Han har også en rådgivende funktion, hvor frisører kan ringe hvis de har spørgsmål.

- Indstillingen i forhold til undervisningsmaterialet har været positiv, forstået på den måde at faglærerne har kunnet se ud fra Læge og ph.d. Anne Bregnhøjs studie at det har en effekt og nu med Martins studie og hans resultater viser det at det har, på sigt, over tid en virkelig positiv effekt, siger Ulrik.

Den klare linje fra forskning til det praktiske er vigtig hvis ændringer skal tages godt imod. At det både er obligatorisk at undervise i allergi og eksem og frisørerne skal bestå en kemisk prøve, er store og meget tekniske ændringer til deres uddannelse. Men når forskningen viser at det hjælper, så er det lettere at overskue.

Handsker er også en stor del af undervisningen og frisørelever dumper hvis de ikke bruger dem i den praktiske prøve. Men der er stadig mange der ikke bruger dem når de arbejder, på trods af forskningen. Det har resulteret i flere kampagner på forskellige medier om hvor vigtigt det er at bruge handsker. Det er svært at tro at frisører ikke har set dem og de må opleve presset fra både undervisning og forskningen.

- De bliver selvfølgelig presset til det, men presset forstået på den måde at det er deres eget helbred det går ud over hvis ikke de husker det, er Ulrik hurtig til at svare.

Det handler om at beskytte huden, da håndeksem kan forebygges, og det kan ikke understreges nok. Der er stadig plads til forbedringer, men håbet er at frisører med tiden fører det de lærer på skolebænken 100% ud i den virkelige verden og skaber en kulturændring. Handsker skal være let tilgængelige i salonerne og det skal være normalt for kunderne at se frisører med handsker på. Forskningen viser klart at det gør en kæmpe forskel at bruge handsker, både for frisøren selv og deres karriere.

Om Martins forskning

Martin undersøgte over 5000 frisører uddannet fra 1985 til 2018 ved hjælp af spørgeskemaer. Hans studier følger op på læge og ph.d. Anne Bregnhøjs forskning fra 2009, som undersøgte frisører uddannede fra 1985 til 2007 og resulterede i de undervisningskrav der blev indført i 2011. Martin kiggede på sandsynligheden for håndeksem hos frisører, indflydelsen det havde på deres karrierelængde, hvordan forebyggelsen af det foregik efter elevtiden og til sidst evaluerede undervisningen i forebyggelse af håndeksem på de danske frisørskoler.

Hvad er eksem?

Det er en betændelsestilstand i huden, som kommer når huden udsættes for irritanter (vand, shampoo/sæbe) eller allergener (hårfarve, permanentvæsker, parfume).

Eksem viser sig ved rødme og hævelse af huden. Det kan være knopper og småblærer, der bliver til sår.

Hvis eksemet ikke behandles, kommer der revner i huden. Huden bliver stiv og skællet, og eksemet kan blive kronisk. Når først det er kronisk er det svært at komme at med.

Kilde: videncenterforallergi.dk/

Gode Råd

- Brug handsker når du arbejder:
 - Når du vasker, farver, bleges og permanenter
 - Når du udfører vådt arbejde i fritiden
 - Brug nye handsker hver gang
- Brug en fed (70% fedt) fugtighedscreme
 - Uparfumeret fugtighedscreme morgen og aften og ved pauser i arbejdet
- Strukturere dine arbejdsopgaver, f.eks. klip håret før du farver det

Kilde: videncenterforfrisorer.dk/